

Тавберідзе І. Н.
Студентка ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Бежевець А. М., ст. викл., ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Чи потрібен українському законодавству «стартап»?

Останні роки таке явище, як "стартап" набуло величезного поширення: від загальновідомих представників "Uber" та "Tesla" до різноманітних конкурсів стартапів та площадок по збору грошей для їх реалізації як, наприклад, "KickStarter". В розумінні більшості "стартап" – це проект, пов'язаний з ІТ або певною інновацією, над яким працює декілька студентів, і для якого необхідні інвестиції. Але що насправді означає термін "стартап", і чи потрібен він в українському законодавстві?

Наразі серед експертів немає єдиного розуміння цього терміну. Наприклад, Адора Ченг, співзасновниця одного з найуспішніших стартапів 2013 року, каже: "стартап" – це стан душі. Це коли люди приєднуються до твоєї компанії та все одно приймають стійке рішення відмовитися від стабільності в обмін на обіцянку величезного зростання і хвилювання від безпосереднього впливу". The American Heritage Dictionary розглядає це як бізнес, який нещодавно розпочав свою роботу [5]. Найбільш поширеним є визначення професора Стенфордського університету Стівена Бланка, згідно якого "стартап" – це тимчасова організація, створена для пошуку повторюваної, масштабованої і стійкої бізнес-моделі [4].

Оскільки продукт стартапу в кінцевому рахунку потрапить на ринок, виникає необхідність у цивільно-правовому регулюванні його діяльності. З точки зору цивільного та господарського права "стартапа" не існує, тому для його законного функціонування потрібно вибрати певну організаційно-правову форму, передбачену Цивільним кодексом. З фінансової точки зору найбільш вигідною є реєстрація у формі товариства з обмеженою відповідальністю. Звідси випливає питання: у чому тоді різниця між стартапом та суб'єктом мікро- та малого підприємництва?

В Індії, як у країні, яка посідає друге місце в світі за кількістю стартапів [6], законодавчо визначили ознаки стартапу, які можна взяти за основу для подальшого порівняння [3]. На відміну від мікро- та малого підприємництва, стартапом може називатися юридична особа протягом п'яти років з дня реєстрації. Юридична особа повинна працювати в напрямку інновацій, розробки, впровадження та комерціалізації нових продуктів, процесів або послуг за допомогою технології або інтелектуальної власності. Згідно індійського законодавства грошовий оборот юридичної особи не повинен перевищувати 250 мільйонів рупій, що становить приблизно 3,6 мільйонів євро, протягом п'яти фінансових років. За цим критерієм стартап більше відповідає суб'єкту мікропідприємництва, в якого річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро [1]. Також слід зазначити, що у стартапа взагалі немає обмежень по кількості працівників.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує

інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг [2].

Оскільки стартап нерозривно пов'язаний з інноваціями, його комерціалізація неможлива без патентування. Цей процес має багато формальностей, тому триває півтора-два роки, що дуже гальмує безпосереднє втілення проекту у життя та його вихід на ринок.

З вищезазначеного можна зробити висновок, що введення терміну «стартап» є доречним в якості перехідної організаційно-правової форми з ознаками його тривалості, спрямованості та доходу, що забезпечить більш швидкий процес патентування та автоматичну державну реєстрацію інноваційного проекту з подальшими пільгами. Це забезпечить Україні створення більш сприятливих умов для реалізації її наукового потенціалу, зменшить випадки реєстрації стартапів за її межами, що позитивно вплине на міжнародний престиж України, збільшення залучення іноземного капіталу та створення високооплачуваних робочих місць.

Список використаних джерел:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15/para0254#o254>
3. Ministry Of Commerce And Industry Notification [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://egazette.nic.in/WriteReadData/2016/168185.pdf>
4. Савін М. Що таке стартап? // Forbes Україна [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://forbes.net.ua/ua/explain/startup_and_business/1363540-shcho-take-startap
5. Robehmed N. What is a startup? // Forbes [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.forbes.com/sites/natalierobehmed/2013/12/16/what-is-a-startup/#3a07b27b4044>
[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.startupranking.com/countries>